

Fylkesmannen i Aust-Agder

Miljøvernnavdelingen

Vår dato: 28.5.2013 Vår referanse: 2013/2387/FMAAINO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ildikó Nordensvan, 37 01 75 51
e-post: fmaaino@fylkesmannen.no

Rapportnummer: **2013.027.I.FMAA**

Inspeksjonsrapport

Lillesand og Birkenes Interkommunale Renovasjonsselskap
LIBIR IKS
Birkelandsveien 167
4790 Lillesand

Inspeksjon ved LiBiR på Knudremyr avfallsplass

Dato for inspeksjonen: 2.5.2013
Rapportnummer: 2013.027.I.FMAA
Saknr. hos Fylkesmannen: 2013/983/FMAAINO

Kontaktpersoner ved kontrollen:

Fra virksomheten: Johan Jørgen Fossli
Bjørn Korsvik

Fra Fylkesmannen: Bjørn Stokke
Ildikó Nordensvan

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten beskriver resultater fra inspeksjonen. Hovedtema for kontrollen var drift av komposteringsanlegget og virksomhetens internkontrollsystem samt krav i tillatelsen av 27.4.2009.

Fylkesmannen avdekket 2 hovedavvik under inspeksjonen:

Avvik:

- kompostering av slam er ikke i tråd med utslippstillatelse av 27.4.2009
- mangelfull internkontroll innen ytre miljø

Vi ber virksomheten om en skriftlig bekreftelse innen **25. juli 2013** på at avvikene er rettet. Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Rapporten er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift

28.5.2013

Ildikó Nordensvan

Bjørn Stokke

Dato

kontrollør

seniorrådgiver

Informasjon om virksomheten

Organisasjonsnr (underenhet): 874 632 252	Eies av (org.nr): 870 934 432
Besøksadresse: Birkelandsveien 167, 4790 Lillesand	Telefon: 37 26 96 50
Bransjenr. (NACE-kode): 38.210 - Behandling og disponering av ikke-farlig avfall	E-post: jjf@LiBiR.no

Kontrollert anlegg

Navn: Knudremyr avfallsplass- komposteringsanlegg	Anleggsnr: 0919.0015.01
Kommune: Lillesand	Anleggsaktivitet: avfallsanlegg og deponi

Regelverk

- Lov om 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) blant annet § 7 første ledd/andre ledd og § 29
- Lov 19. juni 1970 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) kapittel 11 om farlig avfall
- Forskrift 6. desember 1996 nr. 1127 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

Informasjon om regelverk finner du på www.klif.no og www.regelhjelp.no

Definisjoner

Avvik: manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Oppfølging etter kontrollen

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Virksomheten plikter snarest å rette opp de avvikene som er beskrevet i denne rapporten. Vi ber virksomheten om en skriftlig bekreftelse med dokumentasjon innen 25. juli 2013 på at avvikene er rettet.

Varsel om tvangsmulkt

Dersom Fylkesmannen ikke har mottatt en tilbakemelding innen fristen med bekreftelse på at avvik er rettet, vil Fylkesmannen fatte vedtak om tvangsmulkt, jf. forurensningsloven § 73.

Tvangsmulkten vil starte etter en nærmere fastsatt frist og vil være kr. **25 000**. Eventuelle kommentarer til varslet sendes til Fylkesmannen i Aust-Agder innen to uker etter at denne rapporten er mottatt.

Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten. (jf. offentleglova).

Bakgrunn for inspeksjonen

Fylkesmannens miljøvernavdeling var på en varslet inspeksjon hos LiBiR sitt avfallsanlegg på Knudremyr i Lillesand på våren 2013. Bakgrunnen for inspeksjonen var henvendelse fra en nabo som klaget på lukt fra avfallsanlegget. Hovedtemaer for kontrollen var derfor drift av kompostanlegget og internkontrollen med tilhørende risikovurdering. Fylkesmannen har ikke kontrollert alle punktene i tillatelsen denne gangen.

LiBiR IKS mottar både avfall og slam. Det foregår sortering, en viss grad deponering av avfall og kompostering ved virksomheten. Det er derfor flere potensielle kilder til lukt, men det er i hovedsak slamkompostering som generer mest lukt. LiBiR mottar slam fra de kommunale avløpsanleggene i Lillesand og Birkenes kommune samt avvannet slam fra Heftingsdalen i Arendal. Det pågår i tillegg avvanning av slam fra septiktanker.

Tillatelse for deponi på Knudremyr, gitt av Fylkesmannen den 27.4.2009, omfatter også vilkår for kompostering av slam inntil 5000 tonn slam per år, og avvanning av slam inntil 7000 tonn per år. Tillatelsen er basert på at det benyttes cellekomposteringsmetode med avtrekk til scrubber og biofilter. Med denne metoden skulle lukt fra anlegget reduseres vesentlig. I 2009 var det også planlagt å ta i bruk AG BAG metoden, som også er en behandlingsløsning for å minimere lukt.

De seneste årene har anlegget fått flere klager fra naboene pga. vond lukt fra spesielt kompostanlegget. Klagen er registrerte og foretatt møter med berørte naboer. Virksomheten har i tillegg endret sine rutiner for drift av anlegget for å redusere luktutslipp.

Avvik

Det ble funnet følgende avvik under Fylkesmannens kontroll:

Avvik 1: Virksomhetens kompostering av slam er ikke i tråd med utslippstillatelse av 27.4.2009

Avvik fra: Utslippstillatelse av 27.4.2009 pkt. 2.4, 5.1 og 9.2

Grunnlaget for avviket er krysset av og kommentert under.

- a) Virksomheten har ikke meldt endring av komposteringsprosessen til Fylkesmannen, jf. pkt. 2.4
- b) Det er ikke iverksatt tilfredsstillende plan for luktreduksjon
- c) Virksomheten har ikke sendt årsrapport for kompostanlegget for 2012, jf. pkt. 9.2

Kommentarer:

Om metode for kompostering

Utslippstillatelse av 27.4.2009 er basert på søknad fra LiBiR der det er beskrevet to metoder for kompostering. Den ene metoden er en cellekomposteringsmetode med en oppsamlingscelle og to celler for hygienisering. Det er avtrekk til scrubber og biofilter for alle celler, noe som vil gi vesentlig luktreduksjon fra et slikt anlegg. Den andre metoden er en såkalt AG BAG behandlingsløsning, hvor en maskin presser avfall blandet med strukturmateriale inn i en plastpølse. Etter Fylkesmannens oppfatning kan begge metoder oppnå relativt stor luktreduksjon.

Ved tilsynet opplyste LiBiR at ingen av de to ovennevnte metodene er brukt ved komposteringen. Dagens kompostering omfatter derimot åpen rankekompostering av slam. I følge LiBiR er det ikke hensiktsmessig å ruste opp anlegget. Det lukkede anlegget brukes i dag som mellomlager for kompost. Endringene har ikke vært meldt til Fylkesmannen. Vi mener at endringen utgjør en så stor omlegging av driften, i forhold til de metodene som ble beskrevet i søknaden, at det skulle vært sendt melding om dette. Dersom den komposteringsmetoden som benyttes i dag medfører økt luktlemppe for nærmiljøet, kan det utløse endring av vilkårene i utslippstillatelsen. Fylkesmannen vil derfor vurdere å fastsette nye vilkår i tillatelsen for å redusere luktplage hvis dette anses nødvendig.

Om klagehåndtering og luktreduksjon

Nærmeste nabo (bolig) ligger ca. 300-400 m sørøst for Knudremyr avfallsplass. Over noen år, og særskilt det seneste året, har LiBiR fått flere klager pga. vond lukt fra slamkomposteringsanlegget. LiBiR har opprettet en kommunikasjonsplan for å registrere klager på luktplage, og har en god dialog med naboene. Videre har virksomheten tatt kontakt med Clairs og Lindum for å utrede forbedringspunkter i komposteringsprosessen. Fylkesmannen ser positivt på de initiativene som er tatt av virksomheten i forbindelse med luktklagene. Fylkesmannen er enig med virksomheten i at aktiviteter ved et avfallsanlegg nødvendigvis vil måtte medføre noe luktemisjon. Vi mener likevel at virksomheten må utføre flere konkrete fysiske tiltak for å redusere luktplage for naboene.

Rapport fra besøk – Notat fra Clairs/Lindum AS

Clairs og Lindum var på befaring den 2. august 2012 på anlegget for å få en oversikt over rutineene for drift av kompostanlegget med hensyn til luktutslipp. Clairs/Lindum gir noen kommentarer og spesifiserer forbedringspunkter i komposteringsprosessen i notatet som ble utarbeidet etter befaringen. Notatet er dog ikke en fullstendig utredning.

Det fremgår av notatet at LiBiR bl.a. ikke tar hensyn til meteorologiske forhold ved vending av ranker. Vi ser dette som uheldig, og mener at LiBiR burde ha etablert en rutine for dette. Clairs har i tillegg antydnet at deponigassanlegget kan være en årsak til vond lukt, da sulfidlukkt kan spres lengre enn lukt

fra kompostering. Dette har imidlertid ikke blitt fulgt opp med undersøkelser. Clairs/Lindum har estimert luktkonsentrasjonen fra komposteringsanlegget. Konsulenten understreker at modellen ikke tar hensyn til meteorologiske forhold, beliggenhet og heller ikke antall vendinger. Resultatet av estimeringen tas derfor med et visst forbehold. Vi mener at notat fra Clairs/Lindum ikke utfyller kravene til en fullstendig undersøkelse for å avklare alle luktkilder og redusere luktutslipp. Dette notatet gir dog et øyeblikksbilde av situasjonen og bør brukes som grunnlag i kommende utredninger.

LiBiR har gjennomført noen tiltak for å redusere lukt fra anlegget i tråd med anbefalinger i notatet fra Clairs/Lindum, og planlegger ytterligere tiltak. Det er bl.a. nevnt utprøving av forskjellige tilslagsmaterialer, endring av vendingsrutiner, vurdering av storrankekompostering og vurdering av luktmaskering. Det er også planlagt å opprettholde kontakten med konsulentfirmaet for å optimalisere komposteringen. Disse planlagte tiltakene kan gi positiv effekt med hensyn til luktplage. De fleste nevnte tiltakene er imidlertid kun planlagt, men uten å angi konkrete tidspunkter for gjennomføring av de forskjellige tiltakene. Derfor anses dette ikke å være tilstrekkelig.

Vi mener at virksomheten må utrede alle potensielle luktende aktiviteter ved anlegget. På bakgrunn av kartleggingen må virksomheten gjennomføre ytterligere tiltak som kan redusere luktutslipp. Vi forventer at undersøkelsen og tiltaksplanen for luktreduksjon utarbeides av et uavhengig firma med kompetanse innenfor fagfeltet.

Innhold i tiltaksplanen skal som et minimum være:

- Redegjørelse for resultat av luktundersøkelse.
- Redegjørelse for anbefalte tiltak, hva som er formålet, hvordan det vil virke på kort og lang sikt og ytterligere begrunnelse for valget.
- Redegjørelse og evt. begrunnelse for hvorfor lukket anlegg ikke kan anbefales.
- Framdriftsplaner for arbeidet med å gjennomføre tiltak (tidfestet plan).
- Kostnadsvurderinger for ulike tiltaksalternativer (kost-nytte-analyse).
- Risikovurdering med hensyn til luktplage.

Frist for tilbakemelding og innsendelse av rapport er 25. juli 2013.

Veileder fra Klif – *Regulering av luktutslipp i tillatelser etter forurensningsloven* (TA 3019/2013) – kan gi nyttige råd ved utarbeiding av risikovurdering for lukthendelser og tiltaksplan for luktreduksjon.

Manglende årsrapport for komposteringsanlegg

I henhold til utslippstillatelsen av 27.04.09, pkt. 9.2, skal LiBiR levere årsrapport fra komposteringsanlegget til Fylkesmannen hvert år. LiBiR har sendt egenrapportering for avfallsanlegget via Altinn, datert 10.04.13, men Fylkesmannen har ikke mottatt årsrapport for komposteringsanlegget og sorteringsanlegget for 2012. Vi ber om at årsrapport for kompostanlegget og sorteringsanlegget sendes til oss snarest, og senest 25. juli 2013.

Fylkesmannen ser det som nødvendig at virksomheten metodisk går gjennom aktiviteter på Knudremyr som kan medføre luktplager for omgivelsene. Videre må LiBiR kartlegge hvilke steg i komposteringsprosessen, som gir mest plagsom lukt, og undersøke mulige tiltak for å redusere luktplage. Vi anser som naturlig å følge Klif sin veileder for å foreta undersøkelser. Fylkesmannen forventer at LiBiR reduserer luktutslippet fra anlegget på Knudremyr. Dette skal dokumenteres.

På bakgrunn av rapporten vil Fylkesmannen avgjøre om det er nødvendig å sette nye vilkår for luktutslipp i tillatelsen.

Årsrapport for 2012 og rapport med undersøkelser og tiltaksplan for luktreduksjon skal sendes Fylkesmannen innen 25. juli 2013.

Avvik 2: Virksomhetens internkontroll innen ytre miljø har mangler

Avvik fra: Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter, § 5, annet ledd pkt. 1-8 og utslippstillatelse av 27.4.2009 pkt. 5.1

Grunnlag for avviket:

a) Virksomheten har ikke iverksatt tilfredsstillende rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav i lovverket for ytre miljø

b) Virksomheten har mangelfullt dokumenterte rutiner for kompostanlegg

Kommentarer:

Internkontroll

LiBiR har et internkontrollsystem, utarbeidet/revidert i 2009. Det er fastsatt vilkår i tillatelsen om at komposteringsprosedyrene skal være beskrevet i internkontrollsystemet til virksomheten, jf. pkt. 5.1. LiBiR erkjente ved tilsynet at internkontrollen ikke har vært oppdatert, og at den nåværende internkontrollen er lite relevant for driften av komposteringsanlegget. Dette har ført til at LiBiR har manglende rutiner for komposteringsprosessen. Fylkesmannen mener derfor at internkontrollen ikke fungerer for å sikre kravene i henhold til utslippstillatelsen.

Etter vårt syn er det avgjørende å ha gode rutiner for kompostanlegget for å redusere luktplage. Rutinene kan være forebyggende hensyn, men også for å korrigere uheldige hendelser (f.eks. luktepisoder).

Fylkesmannen ber om at LiBiR etablerer rutiner for drift av kompostanlegget. Denne driftsplanen skal inngå i virksomhetens internkontroll og inkludere luktrelevante styrings- og kontrollparametre. Internkontrollen skal i tillegg omfatte oppdatert miljørisikovurdering og miljømål for luktreduksjon. Kopi av interkontrollen skal sendes oss innen 25. juli 2013.